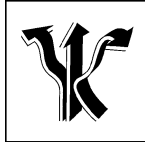

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ У ФАРМАКОЛОГІЇ”
(для бакалаврів)

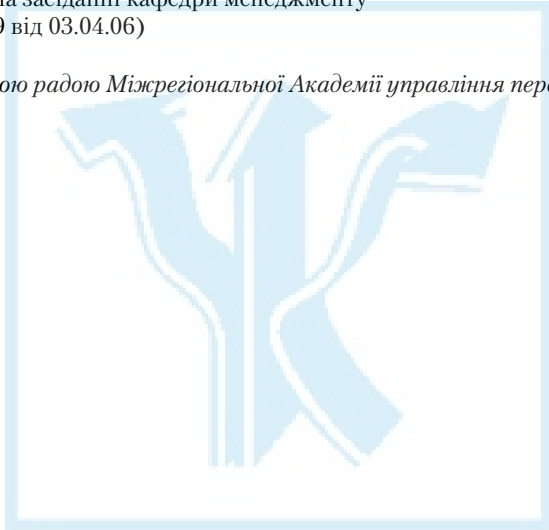
МАУП

Київ 2006

Підготовлено професором *О. В. Баєвою*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(протокол № 9 від 03.04.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Баєва О. В. Навчальна програма дисципліни “Управління бізнесом у фармакології” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2006. – 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Управління бізнесом у фармакології”, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму дисципліни “Управління бізнесом у фармакології” розроблено для студентів, які навчаються за спеціальністю “Менеджмент організацій” професійного спрямування “Медичний та фармацевтичний менеджмент”. Структурно-логічна схема спеціалізації передбачає вивчення навчальної дисципліни “Управління бізнесом у фармакології” після опанування студентами знань з курсів “Основи менеджменту”, “Основи менеджменту в охороні здоров’я”, “Економіка і фінансування охорони здоров’я” та передусє вивченню інших профільюючих навчальних дисциплін, таких як “Облік і звітність в охороні здоров’я”, “Медичний та фармацевтичний менеджмент”, “Маркетинг у медицині та фармації”.

Мета курсу — сформувати сучасне управлінське мислення та систему спеціальних знань з технології та управління фармацевтичним бізнесом, уміння щодо технології менеджменту аптечних установ, загальних принципів управління фармацевтичним підприємством, планування діяльності аптечної установи тощо.

Завданням навчальної дисципліни “Управління бізнесом у фармакології” є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- загальних принципів управління фармацевтичним закладом;
- маркетингової служби фармацевтичного закладу;
- планування діяльності фармацевтичного закладу;
- впровадження функції контролю в економічному механізмі менеджменту фармацевтичних закладів;
- бухгалтерської звітності як основного джерела інформаційного забезпечення господарської діяльності аптек;
- економічних методів управління у фармацевтичній практиці;
- організаційно-правового забезпечення здійснення діяльності з виробництва, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами;
- товарної політики фармацевтичних фірм;
- організації зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності у фармацевтичному бізнесі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ У ФАРМАКОЛОГІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Організаційно-правове забезпечення здійснення діяльності з виробництва, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами
1	Державне регулювання виробництва, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами
2	Стратегічний аналіз у фармацевтичному бізнесі
3	Конкурентні переваги у фармацевтичному бізнесі
4	Організаційно-правові засади виробництва лікарських засобів
5	Організаційно-правові засади оптової торгівлі лікарськими засобами
6	Організаційно-правові засади роздрібною торгівлі лікарськими засобами
	Змістовий модуль II. Менеджмент аптечних закладів
7	Менеджмент фармацевтичних фірм
8	Основи економіки аптечного закладу
9	Організація бухгалтерського та податкового обліку лікарських засобів
10	Товарна політика фармацевтичних фірм
11	Просування і збут лікарських засобів на фармацевтичному ринку
12	Менеджмент зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності у фармацевтичному бізнесі
Разом годин: 216	

ЗМІСТ
дисципліни
“УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ У ФАРМАКОЛОГІЇ”

Змістовий модуль I. Організаційно-правове забезпечення здійснення діяльності з виробництва, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами

Тема 1. Державне регулювання виробництва, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами

Загальноорганізаційні вимоги щодо здійснення діяльності з виробництва, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами.

Структура та напрями державного регулювання фармацевтичного ринку. Започаткування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами. Ліцензування діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами.

Розробка законів, що регулюють порядок обігу лікарських засобів. Державний контроль діяльності з порядку реалізації лікарських засобів. Загальні вимоги до реалізації лікарських засобів. Загальні принципи реалізації (відпуску) лікарських засобів громадянам. Державний контроль щодо забезпечення населення лікарськими засобами на випадок стихійного лиха, катастроф, епідемічних захворювань. Нормативно-правова база утилізації та знищення лікарських засобів.

Державне регулювання допуску до фармацевтичної діяльності.

Регулювання експорту та імпорту фармацевтичної продукції, засноване на законодавчих і нормативних актах.

Правила реєстрації лікарських засобів. Система державного контролю якості лікарських засобів. Сертифікація лікарських засобів.

Література [2; 6; 7; 10; 15–24; 26; 28]

Тема 2. Стратегічний аналіз у фармацевтичному бізнесі

Аналіз макросередовища. Специфічні фактори аналізу макросередовища фармацевтичного бізнесу.

Аналіз мікросередовища фармацевтичного бізнесу. Аналіз галузі. Аналіз конкурентів. Аналіз споживачів фармацевтичної продукції.

Аналіз стейкхолдерів. Ключові фактори успіху на фармацевтичних ринках.

Внутрішньоорганізаційний аналіз фармацевтичної фірми. Оцінка матеріальних ресурсів фармацевтичної фірми. Оцінка нематеріальних ресурсів фармацевтичної фірми. Оцінка людських ресурсів. Функціональна оцінка організаційного потенціалу.

Бенчмаркінг.

SWOT-аналіз фармацевтичної фірми.

Література [32–34]

Тема 3. Конкурентні переваги у фармацевтичному бізнесі

Природа конкурентних переваг. Конкурентні переваги і стратегія низьких видатків. Умови реалізації стратегії низьких видатків. Переваги низьких видатків і конкурентні сили у фармацевтичному бізнесі. Ризики стратегії низьких видатків у фармацевтичному бізнесі.

Конкурентні переваги і стратегія диференціації у фармацевтичному бізнесі. Конкурентна стратегія концентрації у фармацевтичному бізнесі. Роль науково-дослідних розробок у конкурентній стратегії фармацевтичної фірми, що виготовляє спеціалізовані лікарські засоби.

Особливості конкурентних стратегій фармацевтичних фірм, що виготовляють генеричні лікарські засоби. Міжнародні ринки препаратів-генериків. Планування асортименту фармацевтичних фірм. Ключові фактори успіху на ринку генериків.

Література [1; 34]

Тема 4. Організаційно-правові засади виробництва лікарських засобів

Нормативно-технічні документи, які визначають вимоги щодо лікарського засобу, його упаковки, умов і термінів зберігання, методів контролю якості лікарського засобу. Технічний та технологічний регламент виробництва лікарських засобів.

Організація діяльності фармацевтичних оптових закладів. Загальні вимоги до приміщень для виробництва лікарських засобів. Вимоги до виробничих зон. Вимоги до складських зон. Вимоги до зон контролю якості. Загальні вимоги до допоміжних зон: адміністративні та побутові приміщення аптечних складів. Спеціальні вимоги до стерильного виробництва.

Обладнання аптечного складу. Поняття про консигнаційний склад.

Управління персоналом аптечного складу.

Організація руху товарів на аптечному складі. Основні фармацевтичні вимоги до організації робіт з фасування на аптечному складі.

Література [2; 24; 33]

Тема 5. Організаційно-правові засади оптової торгівлі лікарськими засобами

Поняття аптеки, аптечного складу (бази), аптечного кіоску та аптечного пункту. Порядок заняття торговою діяльністю. Правила роздрібної реалізації лікарських засобів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України. Вимоги до аптечних закладів, що займаються роздрібною реалізацією лікарських засобів та імунобіологічних препаратів.

Організаційно-правові засади оптової торгівлі лікарськими засобами. Вимоги до приміщень аптечних баз: виробничі приміщення; службово-побутові приміщення. Забезпечення умов зберігання

лікарських засобів у складських приміщеннях. Устаткування та обладнання складських приміщень. Забезпечення санітарного стану приміщень та устаткування аптечної бази (складу). Вимоги до документації аптечної бази: нормативно-правової і нормативно-технічної.

Література [2; 24; 33]

Тема 6. Організаційно-правові засади роздрібної торгівлі лікарськими засобами

Організаційно-правові засади роздрібної торгівлі лікарськими засобами. Роздрібна торгівля лікарськими засобами через аптеки, аптечні кіоски. Аптекарські, фельдшерсько-акушерські пункти, організовані в сільських населених пунктах. Вимоги до приміщень аптеки. Умови до зберігання та реалізації лікарських засобів в аптеках. Вимоги до складу виробничих і допоміжних приміщень, обладнання аптек. Паспорт структурного підрозділу аптеки.

Вимоги до персоналу аптеки.

Використання електронно-касових апаратів в аптеках. Реєстрація продажу з використанням режиму програмування аптечного товару за групами.

Порядок документального оформлення операцій з лікарськими засобами. Порядок операцій, пов'язаних з придбанням, зберіганням, виготовленням та реалізацією наркотичних, психотропних лікарських засобів. Порядок отримання, проведення контролю за цільовим використанням етилового спирту.

Виготовлення лікарських препаратів в аптеках. Організація виготовлення лікарських препаратів за рецептами лікаря. Форми рецептурних бланків. Контроль працівниками аптечного закладу правильність оформлення рецептів. Виготовлення лікарських засобів за замовленням лікувально-профілактичних закладів. Облік робіт з виготовлення, фасування лікарських засобів. Облік лабораторних робіт.

Зберігання лікарських засобів і товарів медичного призначення. Зберігання лікарських засобів, що потребують захисту від світла, вологи, випаровування, від дії високих і низьких температур, від впливу газів навколишнього середовища. Зберігання пахучих і барвних лікарських засобів. Зберігання виробів медичного призначення. Зберігання вогне- і вибухонебезпечних препаратів. Зберігання наркотичних і психотропних лікарських засобів.

Організація реалізації лікарських засобів.

Утилізація та знищення недоброякісних, прострочених лікарських засобів.

Література [2; 24; 33; 35]

Змістовий модуль II. Менеджмент аптечних закладів

Тема 7. Менеджмент фармацевтичних фірм

Проектування організаційної структури фармацевтичної фірми. Функціональна структура. Регіональна структура. Структура стратегічних господарчих підрозділів.

Фінансовий менеджмент фармацевтичної фірми. Фінансування та бюджетування. Мережевий аналіз.

Корпоративна культура фармацевтичної фірми. Управління корпоративною культурою. Оцінка сумісності корпоративної культури та стратегії фармацевтичної фірми.

Системи адміністративної підтримки. Плани та системи інформаційної підтримки в фармацевтичному бізнесі. Системи мотивації та контролю.

Література [1; 33–35]

Тема 8. Основи економіки аптечного закладу

Дія основних економічних законів на фармацевтичному ринку. Фармакоекономічний аналіз. Фактори, що впливають на попит на лікарські засоби. Стратегії ціноутворення. Основи ціноутворення на лікарські засоби. Ціни, які використовують на фармацевтичному ринку. Вибір та реалізація цінової стратегії. Внутрішньофірмове ціноутворення на лікарські засоби. Аналіз перехресної еластичності попиту на лікарські засоби. Аналіз і коригування цін на лікарські засоби.

Прогнозування основних економічних показників діяльності аптечного закладу. Прогноз обсягу реалізації аптек. Вплив цінової еластичності попиту на обсяг реалізації лікарських засобів.

Прогноз витрат аптечних закладів. Прогнозування чистого прибутку.

Література [1; 2; 33–35]

Тема 9. Організація бухгалтерського та податкового обліку лікарських засобів

Надходження лікарських засобів. Порядок реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення. Визначення собівартості

реалізованих лікарських засобів і товарів медичного призначення. Розрахунок середнього відсотка торгової націнки. Облік лікарських форм, виготовлених в аптеках. Інвентаризація лікарських засобів.

Література [2; 4; 36–38]

Тема 10. Товарна політика фармацевтичних фірм

Рівні товару. Поняття торгової марки. Поняття сходів торгової марки. Розробка нових лікарських засобів. Життєвий цикл лікарського засобу.

Номенклатура продукції та розширення асортименту фармацевтичної фірми. Практика переведення лікарських засобів з категорії рецептурних в категорію безрецептурних. Прийняття рішень щодо упаковки та етикетки.

Література [1; 35]

Тема 11. Просування і збут лікарських засобів на фармацевтичному ринку

Раціональна система збуту лікарських засобів. Стратегії розподілу лікарських засобів.

Застосування логістичних підходів у галузі обігу лікарських засобів. Поняття про фармацевтичну логістику. Канали руху лікарських засобів. Національні та регіональні дистриб'ютори. Класифікація дистриб'юторів фармацевтичного ринку.

Система маркетингових комунікацій фармацевтичної фірми. Реклама лікарських засобів. “Паблік рилейшнз” фармацевтичного підприємства, персональний продаж і стимулювання збуту лікарських засобів. Мерчандайзинг в аптеках і спеціалізовані медичні виставки.

Література [1; 33–35]

Тема 12. Менеджмент зовнішньоекономічної та міжнародної діяльності у фармацевтичному бізнесі

Характеристика світового фармацевтичного ринку. Особливості розвитку сучасного фармацевтичного ринку. Значення українського ринку для фармацевтичних фірм-виробників з інших країн світу.

Проактивні та реактивні мотиви початку діяльності фармацевтичної компанії на зовнішніх ринках. Етапи виходу фармацевтичної фірми на міжнародний ринок. Інформаційні потреби фармацевтичної фірми у зв'язку з інтерналізацією. Торгові обмеження при виході на зовнішній фармацевтичний ринок. Система сертифікації якості лікарських засобів для міжнародної торгівлі (ВООЗ, 1992 р.).

Методи і форми виходу на зовнішній фармацевтичний ринок. Напрями організації спільних фармацевтичних підприємств. Характеристика стилів поведінки фармацевтичних фірм на міжнародному ринку.

Міжнародні стандарти, що регулюють лікарські засоби. Фальсифікація лікарських засобів. Класифікаційні ознаки фальсифікації лікарських засобів.

Ціноутворення в системі міжнародного фармацевтичного маркетингу. Роль торгових термінів “Інкотермс” у визначенні митної вартості лікарських засобів. Роль державного управління в регулюванні цін на зовнішніх ринках.

Організація збутової логістики міжнародними фармацевтичними фірмами. Транспортування лікарських засобів за кордон. Просування лікарських засобів за кордоном.

Особливості діяльності представництва фармацевтичних фірм. Структура представництва фармацевтичної фірми. Принципи роботи представництв фармацевтичних фірм. Методи роботи представництв фармацевтичних фірм в Україні. Кадрові забезпечення представництв фармацевтичних фірм. Напрями адаптації представництва до умов внутрішньофармацевтичного ринку. Основні принципи презентації лікарських засобів.

Організація роботи представників фармацевтичних фірм. Оцінювання ефективності роботи медичних працівників.

Література [1]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота з “Управління бізнесом у фармакології” виконується відповідно до навчальних планів зі спеціальності “Менеджмент організацій” спеціалізації “Медичний та фармацевтичний менеджмент”.

Головною метою контрольної роботи є рубіжний контроль професійно-орієнтованих знань з навчальної дисципліни “Управління бізнесом у фармакології”, набутих під час самостійного опрацювання літератури та нормативно-правових актів.

З питань виконання та оформлення контрольної роботи передбачене індивідуальне консультування, яке можна отримати у викладача на кафедрі менеджменту відповідно до графіка консультацій та за телефоном 490-95-25.

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю)

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б	1
В, Г	2
Д, Е, Є	3
Ж, З, І, Ї, Й	4
К, Л	5
М, Н	6
О, П	7
Р, С	8
Ф, Х, Ц	9
Ч, Ш, Щ, Ю, Я	10

Оцінювання виконання завдань. Під час перевірки контрольної роботи викладач особливу увагу звертатиме на те, як студент розуміє зміст навчальної дисципліни “Управління бізнесом у фармакології”, його здатність пов’язати категорії і теорії навчальної дисципліни з реаліями конкретного закладу охорони здоров’я, а також вміння систематизувати матеріал і чітко викладати власні думки. Серед зазначених критеріїв оцінювання найважливішими є здатність до практичного застосування знань у конкретних ситуаціях.

Перевіряючи контрольні роботи, викладач звертатиме увагу на такі параметри:

- ґрунтовність відповіді на запитання, яка свідчить про рівень опанування теоретичним матеріалом;
- розуміння категорій навчальної дисципліни, що позначається у власному викладенні матеріалу, а не в переписуванні підручника, а також у доречно дібраних прикладах з діяльності закладу охорони здоров’я;
- уміння коментувати наведені ілюстрації (або реальні документи медичної установи);
- оформлення роботи (структура, заголовки, посилання тощо).

Правила оформлення звіту про виконання індивідуального семестрового завдання

Звіт індивідуального семестрового завдання виконується у вигляді реферату.

Після ознайомлення з темою завдання складається його попередній план. Як правило, робота містить чотири структурних елементи: вступ; основну частину; висновок та список літератури.

Кількість розділів завдання необмежена і залежить від теми та характеру висвітлення питання.

У роботі такого плану можна навести приклади з історії хвороби. Індивідуально вибрану тему та її план необхідно докладно узгодити з професором або доцентом, який викладає навчальну дисципліну.

Для складання плану необхідне систематичне і ретельне вивчення літератури: монографій; журнальних статей; збірників; матеріалів симпозіумів і наукових конференцій.

Використані у семестровій роботі літературні джерела систематизуються у список літератури. Нижче наведено зразки посилань на різні літературні джерела.

Посилання на монографію (наукова праця, присвячена вивченню однієї теми)

А. Монографії одного–трьох авторів:

1. *Войтенко В. П.* Смертність і тривалість життя: аналіз та прогноз. — К.: Здоров'я, 1990. — 173 с.

Б. Монографії чотирьох і більше авторів:

1. *Структура* наследственной патологии // Л. П. Назаренко, О. А. Острцов, З. Т. Лисицин, О. В. Хакимова / Под ред. Б. Е. Тимофеева. — М.: Медицина, 1993. — 264 с.

Посилання на збірник наукових праць (на складову частину збірника: розділ чи главу, що мають окремих авторів)

1. *Шандала М. Г., Звьянцковский Л. И.* Комплексное влияние природных и антропогенных факторов окружающей среды на здоровье населения // Медико-географическое районирование и прогнозирование здоровья популяции. — Новосибирск: Наука, 1981. — С. 31–47.

Посилання на журнальні статті

• на вітчизняні або російські журнали:

1. *Тонкова Р. В., Чернюк Т. Л., Голубева Л. Г.* Здоровье и развитие детей / Педиатрия. — 1989. — № 9. — С. 30–34.

• посилання на перекладні видання:

1. *Фолков Б., Нил Э.* Кровообращение: Пер. с англ. — М.: Мир, 1976. — 392 с.

Посилання на багатомні видання

1. *Теоретическая медицина и педиатрическая практика:* В 13 т. / АМН СССР. Ин-т педиатрии. — М., 1980. — Т. 12. — 312 с.
2. *Физиология человека:* Пер. с англ.: В 4 т./ Под ред. Р. Шмидта, Г. Тевса. — М.: Мир, 1986. — Т. 3: Кровь. Кровообращение. Дыхание. — 287 с.

Посилання на довідники та словники

• авторське видання:

1. *Биохимический справочник /* Сост. Н. Е. Кучеренко, Р. П. Виноградова. — 1-е изд. — К.: Выща шк., 1979. — 304 с.

• видання групи авторів за редакцією:

1. *Аллергология: Словарь-справочник /* Отв. ред. Н. М. Бережная. — К.: Наук. думка, 1986. — 445 с.

Посилання на енциклопедії

1. *Конлев Б. В., Салищев В. Э.* Кровоупускание // БМЭ. — 3-е изд. — М., 1980. — Т. 12. — С. 86–87.

Список літератури наводиться за абеткою мовою видання.

У вступі, що повинен бути коротким та лаконічним (1–1,5 стор.), як правило, розкривається актуальність проблеми для теоретичної та клінічної медицини. Можна наводити окремі історичні відомості, якщо вони підкреслюють багаторічну актуальність теми.

Основна частина роботи повинна містити кілька розділів. За необхідності їх можна розбивати на підрозділи, що мають бути відображені у плані роботи. Викладення матеріалу в основній частині повинно бути цілісним і послідовним. Розкриваючи тему, не слід обмежуватись переліком літературних джерел і даних досліджень, що в них містяться. За найпринциповішими моментами необхідно зробити узагальнення, відобразити власне ставлення до того чи іншого положення.

Якщо в літературі є кілька протилежних думок з того чи іншого питання, потрібно проаналізувати позитивні та негативні особливості кожного напрямку. Під час написання семестрової роботи слід також підкреслювати відсутність достатніх відомостей або розробок з вибраної тематики.

При написанні основної частини семестрового завдання необхідно робити посилання на літературні джерела, матеріали, окремі ре-

зультати, ідеї, висновки яких були використані при висвітленні питання.

Посилання на літературні джерела в тексті даються у круглих дужках із зазначенням прізвища першого автора та року видання.

Висновок індивідуальної семестрової роботи, як правило, становить 0,5–1 сторінка, проте виділяється в окрему главу і має велике значення в остаточній оцінці роботи.

У висновку наводиться стислий аналіз викладеного у попередніх главах матеріалу та обґрунтовується необхідність подальшого вивчення проблеми, вказується на шляхи розвитку питання.

Семестрову індивідуальну роботу виконують машинописним способом, на комп'ютері або власноруч українською мовою.

Текст оформлюється на одному звороті аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через 2 інтервали до 30 рядків на сторінці.

Обсяг семестрової роботи — 20–25 сторінок.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля: ліве — не менше 20 мм, праве — не менше 10; верхнє — 20; нижнє — 20 мм. Знаки, відсутні на машинці, вписуються від руки чорним чорнилом (туш, паста, фломастер тощо).

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

Тема. Планування діяльності аптечного закладу

Варіант 2

Тема. Загальні принципи управління фармацевтичною фірмою

Варіант 3

Тема. Міжнародний фармацевтичний менеджмент та маркетинг

Варіант 4

Тема. Управління товарним асортиментом фармацевтичного закладу

Варіант 5

Тема. Державне регулювання фармацевтичної діяльності

Варіант 6

Тема. Управління ціноутворенням на лікарські засоби та вироби медичного призначення

Варіант 7

Тема. Аналіз основних економічних показників діяльності аптеки

Варіант 8

Тема. Організація діяльності оптової ланки фармацевтичного ринку

Варіант 9

Тема. Міжнародний та вітчизняний фармацевтичні ринки

Варіант 10

Тема. Контроль якості лікарських засобів і товарів медичного призначення

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Загальноорганізаційні вимоги щодо діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі.
2. Структура та напрями державного регулювання фармацевтичного ринку.
3. Започаткування господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами.
4. Ліцензування діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами.
5. Державний контроль діяльності з порядку реалізації лікарських засобів.
6. Загальні вимоги до реалізації лікарських засобів.
7. Загальні принципи реалізації (відпуску) лікарських засобів громадянам.
8. Нормативно-правова база утилізації та знищення лікарських засобів.
9. Державне регулювання допуску до фармацевтичної діяльності.
10. Правила реєстрації лікарських засобів.
11. Система державного контролю якості лікарських засобів. Сертифікація лікарських засобів.
12. Специфічні фактори аналізу макросередовища фармацевтичного бізнесу.
13. Аналіз мікросередовища фармацевтичного бізнесу.
14. Аналіз споживачів фармацевтичної продукції.
15. Внутрішньоорганізаційний аналіз фармацевтичної фірми.
16. Оцінка матеріальних, нематеріальних і людських ресурсів фармацевтичної фірми.
17. Функціональна оцінка організаційного потенціалу.
18. SWOT-аналіз фармацевтичної фірми.

19. Природа конкурентних переваг. Конкурентні переваги і стратегія низьких видатків.
20. Умови реалізації стратегії низьких видатків.
21. Переваги та ризики стратегії низьких видатків і конкурентні сили у фармацевтичному бізнесі.
22. Конкурентні переваги та стратегія диференціації у фармацевтичному бізнесі.
23. Особливості конкурентних стратегій фармацевтичних фірм, що виготовляють генеричні лікарські засоби.
24. Нормативно-технічні документи, які встановлюють вимоги щодо лікарського засобу, його упаковки, умов і термінів зберігання, методів контролю якості лікарського засобу.
25. Технічний та технологічний регламенти виробництва лікарських засобів.
26. Організація діяльності фармацевтичних оптових закладів.
27. Загальні вимоги до приміщень для виробництва лікарських засобів.
28. Загальні вимоги до складських зон. Вимоги до зон контролю якості. Загальні вимоги щодо допоміжних зон: адміністративні та побутові приміщення аптечних складів.
29. Обладнання аптечного складу. Поняття про консигнаційний склад.
30. Управління персоналом аптечного складу.
31. Організація руху товарів на аптечному складі.
32. Основні фармацевтичні вимоги до організації робіт з фасування на аптечному складі.
33. Поняття аптеки, аптечного складу (бази), аптечного кіску та аптечного пункту.
34. Порядок заняття торговельною діяльністю.
35. Правила роздрібної реалізації лікарських засобів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України.
36. Вимоги до аптечних закладів, які займаються роздрібною реалізацією лікарських засобів та імунобіологічних препаратів.
37. Вимоги до приміщень аптечних баз: виробничі приміщення; службово-побутові приміщення.
38. Забезпечення умов зберігання лікарських засобів у складських приміщеннях.
39. Устаткування та обладнання складських приміщень аптечної бази.

40. Вимоги до документації аптечної бази: нормативно-правова документація; нормативно-технічна документація.
41. Організаційно-правові засади роздрібної торгівлі лікарськими засобами.
42. Роздрібна торгівля лікарськими засобами через аптеки, аптечні кіоски.
43. Аптекарські, фельдшерсько-акушерські пункти, організовані в сільських населених пунктах.
44. Вимоги до приміщень аптеки.
45. Умови до зберігання та реалізації лікарських засобів в аптеках.
46. Вимоги до складу виробничих та допоміжних приміщень, обладнання аптек.
47. Вимоги до персоналу аптеки.
48. Виготовлення лікарських препаратів в аптеках. Організація виготовлення лікарських препаратів за рецептами лікаря.
49. Зберігання лікарських засобів і товарів медичного призначення.
50. Організація реалізації лікарських засобів.
51. Утилізація і знищення недоброякісних, прострочених лікарських засобів.
52. Проектування організаційної структури фармацевтичної фірми.
53. Фінансовий менеджмент фармацевтичної фірми. Фінансування та бюджетування. Мережевий аналіз.
54. Корпоративна культура фармацевтичної фірми.
55. Плани та системи інформаційної підтримки у фармацевтичному бізнесі.
56. Системи мотивації та контролю у фармацевтичному бізнесі.
57. Дія основних економічних законів на фармацевтичному ринку.
58. Фармакоекономічний аналіз.
59. Основи ціноутворення на лікарські засоби.
60. Внутрішньофірмове ціноутворення на лікарські засоби.
61. Аналіз перехресної еластичності попиту на лікарські засоби.
62. Аналіз та коригування цін на лікарські засоби.
63. Прогнозування основних економічних показників діяльності аптечного закладу.
64. Прогноз обсягу реалізації аптек. Вплив цінової еластичності попиту на обсяги реалізації лікарських засобів.
65. Прогноз витрат аптечних закладів. Прогнозування чистого прибутку.

66. Організація бухгалтерського та податкового обліку лікарських засобів.
67. Порядок реалізації лікарських засобів і виробів медичного призначення.
68. Визначення собівартості реалізованих лікарських засобів і товарів медичного призначення.
69. Облік лікарських форм, виготовлених в аптеках. Інвентаризація лікарських засобів.
70. Життєвий цикл лікарського засобу.
71. Номенклатура продукції та розширення асортименту фармацевтичної фірми.
72. Раціональна система збуту лікарських засобів.
73. Застосування логістичних підходів у галузі обігу лікарських засобів.
74. Національні та регіональні дистриб'ютори. Класифікація дистриб'юторів фармацевтичного ринку.
75. Система маркетингових комунікацій фармацевтичної фірми.
76. Реклама лікарських засобів.
77. "Паблік рилейшнз" фармацевтичного підприємства, персональний продаж і стимулювання збуту лікарських засобів.
78. Мерчандайзинг в аптеках і спеціалізовані медичні виставки.
79. Характеристика світового фармацевтичного ринку.
80. Особливості розвитку сучасного фармацевтичного ринку. Значення українського ринку для фармацевтичних фірм-виробників з інших країн світу.
81. Проактивні і реактивні мотиви початку діяльності фармацевтичної компанії на зовнішніх ринках.
82. Етапи виходу фармацевтичної фірми на міжнародний ринок.
83. Торгові обмеження в разі виходу на зовнішній фармацевтичний ринок. Система сертифікації якості лікарських засобів для міжнародної торгівлі (ВООЗ, 1992 р.).
84. Методи і форми виходу на зовнішній фармацевтичний ринок. Напрями організації спільних фармацевтичних підприємств.
85. Характеристика стилів поведінки фармацевтичних фірм на міжнародному ринку.
86. Міжнародні стандарти, які регулюють лікарські засоби. Фальсифікація лікарських засобів. Класифікаційні ознаки фальсифікації лікарських засобів.

87. Ціноутворення в системі міжнародного фармацевтичного маркетингу.
88. Особливості діяльності представництва фармацевтичних фірм.
89. Структура і принципи роботи представництв фармацевтичних фірм.
90. Методи роботи представництв фармацевтичних фірм в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Громовик Б. П., Гасюк Г. Д., Левицька О. Р.* Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади. — Вінниця: Нова книга, 2004. — 464 с.
2. *Матвеева В.* Аптечные учреждения: особенности организации и учета. — Харьков: Фактор, 2001. — 248 с.
3. *Кузьмін Б. Є., Громовик Б. П.* Менеджмент у фармації. — Вінниця: Нова Книга, 2004. — 464 с.
4. *Терещук С. І., Новикевич А. М., Чухрай І. Л.* Система бухгалтерського обліку в аптеках. Навчальний посібник. — Вінниця: Нова книга, 2003. — 280 с.

Додаткова

Нормативно-правові акти

5. *Конституція України*, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 3.

Закони України

6. *Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров’я”.*
7. *Закон України “Про господарські товариства”.*
8. *Закон України “Про підприємства в Україні”.*
9. *Закон України “Про підприємництво”.*
10. *Закон України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”.*
11. *Закон України “Про захист прав споживачів”.*
12. *Закон України “Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”.*
13. *Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб”.*
14. *Закон України “Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення”.*

15. *Закон України “Про лікарські засоби”.*
16. *Закон України “Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів”.*
17. *Закон України “Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними”.*

Постанови Кабінету Міністрів України

18. “Про порядок заняття торговельною діяльністю і правила торговельного обслуговування населення” від 08.02.95 № 108.
19. “Про затвердження Положення про порядок здійснення діяльності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів” від 03.01.96 № 6.
20. “Про затвердження Положення про контроль за відповідністю імунобіологічних препаратів, що застосовуються в медичній практиці, вимогам державних та міжнародних стандартів” від 15.01.96 № 73.
21. “Про впорядкування діяльності аптечних закладів та затвердження Правил роздрібної реалізації лікарських засобів” від 12.05.97 № 447.
22. “Положення про державну реєстрацію суб’єктів підприємницької діяльності” від 25.05.98 № 740.
23. “Про затвердження переліку органів ліцензування” від 14.11.2000 № 1698.
24. “Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі засобами” від 12.01.01; № 3/8: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва і Міністерства охорони здоров’я України.

Накази Міністерства охорони здоров’я України

25. “Про затвердження Інструкції по санітарно-протиепідемічному режиму аптек” від 14.06.93 № 139.
26. “Про порядок виписування рецептів та відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек” від 30.06.94 № 117.
27. “Про затвердження переліків закладів охорони здоров’я, лікарських, провізорських посад та посад молодших спеціалістів з фармацевтичною освітою у закладах охорони здоров’я” від 12.11.02 за № 385 (із змін. і допов., внесеними Наказом Міністерства охорони здоров’я України від 17 березня 2003 р. № 114).

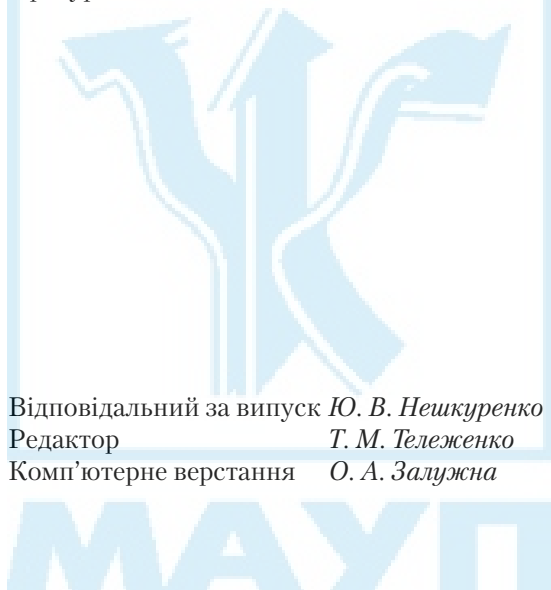
28. “Про затвердження Правил проведення утилізації та знищення неякісних лікарських засобів” від 08.07.96 № 199.
29. “Про затвердження нормативних актів з питань реклами лікарських засобів” від 10.06.97 № 177.
30. “Про затвердження Переліків лікарських засобів, зареєстрованих в Україні” від 25.07.97 № 233.
31. “Про затвердження Порядку обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів в державних і комунальних закладах охорони здоров'я” від 18.12.97 № 356.
32. “Про вдосконалення атестації провізорів та фармацевтів” від 31.07.98 № 231.

Підручники та навчально-методичні посібники

33. *Гацан В. В.* Менеджмент фармацевтичного підприємства. — Ростов н/Д: Фенікс, 2002. — 346 с.
34. *Белошапка В. А., Загорий Г. В., Усенко В. А.* Стратегическое управление и маркетинг в практике фармацевтических фирм: Учеб. пособие. — К.: РИА “Триумф”, 2001. — 368 с.
35. *Мушко З. М., Діхтярьова Н. М.* Менеджмент і маркетинг у фармацевції. — Харків: Основа, 1999. — 288 с.
36. *Немченко А. С.* Фармацевтическое ценообразование. — Харьков: Радар, 1999. — 290 с.
37. *Немченко А. С., Шульженко Л. Е.* Основы управленческого учета в аптеках и фирмах // Провізор. — 2002. — № 7. — С. 33–36.
38. *Немченко А. С.* Учет товарных запасов аптеки и фармацевтической фирмы в соответствии с национальными стандартами // Провізор. — 2000. — № 18. — С. 12–15.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Управління бізнесом у фармакології”	4
Зміст дисципліни “Управління бізнесом у фармакології”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	10
Варіанти контрольних робіт	14
Питання для самоконтролю	15
Список літератури	19

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *Т. М. Тележенко*
Комп'ютерне верстання *О. А. Залужна*

Зам. № ВКЦ-2662

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП